



Nader onderzoek planlocatie Rozenbottelcomplex, Veenendaal



**Nader onderzoek planlocatie
Rozenbottelcomplex, Veenendaal**

Colofon

Titel : Nader onderzoek planlocatie Rozenbottelcomplex, Veenendaal

Projectnummer: . . . : 13494

Opdrachtgever . . . : Gemeente Veenendaal
Postbus 1100
3900 BC VEENENDAAL

Datum : 25 september 2014
Status rapport . . . : eindrapport / definitief
Bestand : 13494 - eind.wpd

Opdrachtnemer . . : De Groene Ruimte BV
Postbus 400
6700 AK Wageningen
tel. 0317-423969
dgr@dgr.nl www.dgr.nl

Handtekening voor akkoord directie,
Naam : ir. P.A.F.M. Reijbroek
Handtekening: . . . :



Auteursrecht : De auteursrechten van dit rapport rusten bij zowel opdrachtgever als opdrachtnemer, tenzij schriftelijk anders is/wordt overeengekomen. Alleen degenen bij wie het auteursrecht rust zijn gerechtigd het rapport voor eigen gebruik te vermenigvuldigen, te verspreiden of toe te passen, alsook om het ter informatie aan derden openbaar te maken tegen onderling (= zij bij wie het auteursrecht rust) overeengekomen voorwaarden (kosten, citeren, gebruiken, wijzigen etc).

Aansprakelijkheid . : Raadpleging van en eventuele verdere handelingen met/op basis van het door De Groene Ruimte BV geleverde product vallen buiten elke verantwoordelijkheid van opdrachtgever en/of De Groene Ruimte BV.



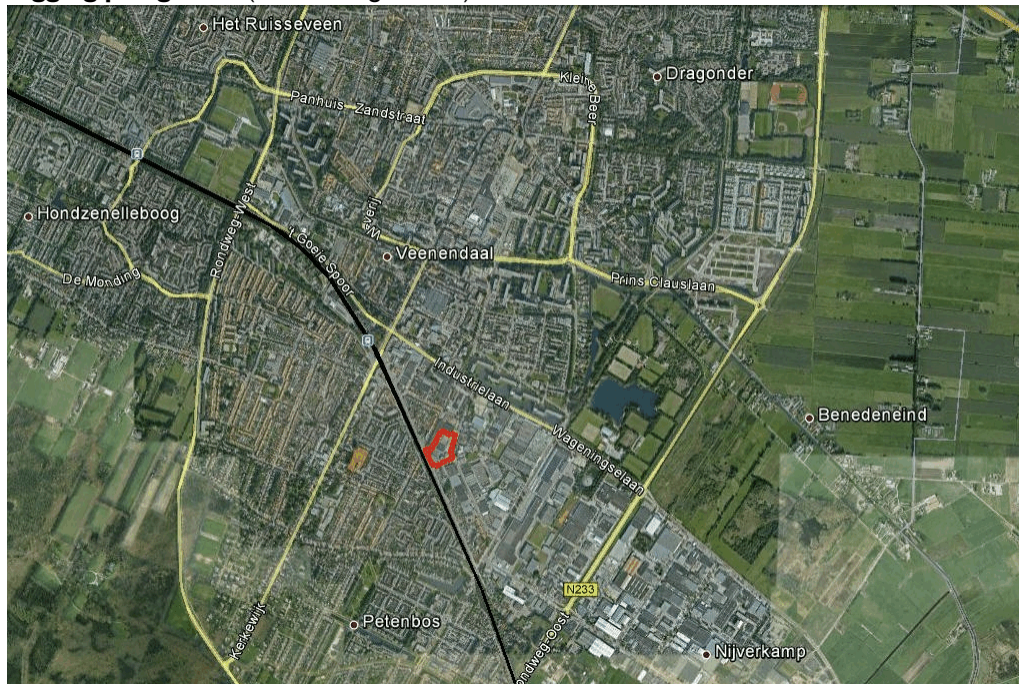
INHOUD

1. INLEIDING	3
2. WERKWIJZE	5
3. RESULTATEN	7
3.1. Vleermuizen	7
3.2. Huismus	7
3.3. Steenmarter	7
3.4. Overige soorten	7
4. ANALYSE	9
5. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	11
5.1. Conclusies	11
5.2. Aanbevelingen	11

Bijlagen

Bijlage I. Resultaten veldbezoeken

Ligging plangebied (bron: Google Earth)



Plangebied (bron: Google Earth)





I. INLEIDING

In opdracht van Gemeente Veenendaal heeft De Groene Ruimte BV in juni 2013 een ecologische quickscan ingevolge de Flora- en faunawet (FF-wet) uitgevoerd voor het plangebied Rozenbottelcomplex te Veenendaal (De Groene Ruimte, 2013).

Uit de quickscan kwam naar voren dat nader onderzoek nodig was naar het gebruik van het plangebied door de streng beschermde¹⁾ soorten vleermuizen, Steenmarter en Huismus. Om uitsluitel te krijgen over de aanwezigheid en het type verblijfplaatsen van deze soorten is tussen april 2014 en september 2014 een gericht nader onderzoek uitgevoerd.

Het plangebied betreft een zorgcomplex en fabriekshal in de bebouwde kom van Veenendaal, op bedrijventerrein Het Ambacht. Een uitgebreide beschrijving van het plangebied is opgenomen in het rapport van de quickscan (De Groene Ruimte, 2013).

De ingreep betreft de sloop van de woningen, gevolgd door nieuwbouw en is in het kader van de FF-wet aan te duiden als een 'ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'.

.....
¹⁾ Met streng beschermde soorten wordt bedoeld: soorten die zijn vermeld op tabel 2 en tabel 3 van de AMvB art. 75 FF-wet.

Overzicht plangebied (laagbouw en fabriekshal met verhanding)



2. WERKWIJZE

In het plangebied is gericht nader onderzoek uitgevoerd naar vleermuizen, Steenmarter en Huismus. Er zijn vier veldbezoeken uitgevoerd door een ervaren ecooloog²⁾ van De Groene Ruimte. De weersomstandigheden tijdens de veldbezoeken zijn opgenomen in de onderstaande tabel.

Veldbezoeken

Datum	Tijd	Weersomstandigheden			Veldbezoek gericht op
		Temp.	Wind	Bewolking	
10 april 2014	07.55u - 8.45u	10 °C	1 Bft	Bewolkt	Huismus
13 mei 2014	06.20u - 8.50u	13 °C	1 Bft	Bewolkt	Huismus, Steenmarter
29 mei 2014	03.25u - 05.45u	11 °C	2 Bft	Bewolkt, miezer	Vleermuizen, Steenmarter
2 juli 2014	21.55u - 23.55u	20 °C	2 Bft	Helder	Vleermuizen, Steenmarter
20 augustus 2014	20.50u - 22.50u	16 °C	2 Bft	Halfbewolkt	Vleermuizen, Steenmarter
11 september 2014	20.00u - 22.00u	19 °C	1 Bft	Lichtbewolkt	Vleermuizen, Steenmarter

Vleermuizen zijn met behulp van een batdetector (Petterson D240x) en op zicht geïnventariseerd. Er was apparatuur (Roland Edirol R-09HR) beschikbaar om, indien noodzakelijk, geluidsopnamen van de batdetector te maken en te analyseren in Batsound. De bebouwing is grondig geïnspecteerd, waarbij is gelet op sporen van (verblijfplaatsen van) vleermuizen, bijvoorbeeld vettige plekken of uitwerpselen. Tijdens de in- en uitvliegtijden is gelet op zwerrende en in- of uitvliegende vleermuizen bij de gebouwen in het plangebied. Ook zijn foeragerende of passerende vleermuizen geïnventariseerd. De functie van het plangebied en de groenelementen is genoteerd. Het Vleermuisprotocol (Vleermuisvakberaad *et al.*, 2013) en de soortenstandaard van Gewone dwergvleermuis (Dienst Regelingen, 2011a) zijn als leidraad gebruikt voor de planning en uitvoering van het onderzoek.

Tijdens de bezoeken in het voorjaar van 2013 is gericht gezocht naar (sporen van) Huismus door middel van geluid- en zichtwaarnemingen. De soortenstandaard van Huismus (Dienst Regelingen, 2011b) is als leidraad gebruikt voor de planning en uitvoering van het onderzoek.

Verder is er gericht gezocht naar (sporen van) Steenmarter. Er zijn drie cameravallen opgehangen, verspreid over het plangebied, binnen en buiten het gebouw.

.....
²⁾ mw. J. Snellenberg, MSc.



3. RESULTATEN

3.1. Vleermuizen

In het voorjaar en het begin van de zomer zijn geen vleermuizen waargenomen die binding hebben met het plangebied. In het najaar is op drie verschillende plaatsen territorium- en/of paargedrag van Gewone dwergvleermuis waargenomen, op enkele momenten door twee dieren tegelijk.

Waarschijnlijk betreft het gehele complex één paarterritorium met een paarplaats in de hoogbouw. Waar de paarplaats precies in de hoogbouw aanwezig is, kon niet worden vastgesteld. Gezien de vliegbewegingen rond de uitvliegtijd bevindt de paarplaats zich waarschijnlijk aan de zuidwestzijde van het gebouw.

Aan de westzijde van het plangebied is geen mogelijkheid voor een paarplaats. Hier is eenmaal baltsactiviteit waargenomen; dit betreft hoogstwaarschijnlijk het mannetje dat bij de paarplaats in de hoogbouw hoort. Gezien het relatief grote aantal Gewone dwergvleermuizen dat langs de westzijde van het gebouw vliegt (ten opzichte van de oostzijde), was het dier waarschijnlijk aan de westzijde van het gebouw om meer 'op te vallen' voor passerende vrouwtjes.

Langs de westzijde van het gebouw is mogelijk sprake van een vliegroute, maar gezien het aantal dieren en de omgeving is er zeker geen sprake van een essentiële vliegroute; er zijn voldoende alternatieve geleidende structuren aanwezig.

Er is geen sprake van (essentieel) foerageergebied in het plangebied of de directe omgeving.

3.2. Huismus

In het plangebied zijn geen nesten van Huismus vastgesteld. Wel zijn er op twee locaties zogenaamde kwetterplekken vastgesteld. Buiten het plangebied zijn wel meerdere nesten van Huismus vastgesteld.

3.3. Steenmarter

Door de cameravallen, die zijn opgehangen zowel binnen als buiten het gebouw, zijn geen Steenmarters vastgelegd. Ook zijn er geen sporen van Steenmarter gevonden in het plangebied of de directe omgeving. Mogelijk passeert Steenmarter incidenteel het plangebied, maar het plangebied maakt zeker geen onderdeel uit van het leefgebied van Steenmarter.

3.4. Overige soorten

Door de cameraval ten oosten van het plangebied is eenmaal een Eekhoorn (tabel 2, FF-wet) vastgelegd. Aangezien het slechts één waarneming betreft, zal het plangebied geen essentieel onderdeel uitmaken van het leefgebied van Eekhoorn. Waarschijnlijk kwam het dier uit de ten zuiden gelegen bomenrij of uit de ten westen gelegen tuinen.

Door de cameraval ten zuidwesten van het plangebied is meerdere malen een Egel vastgelegd. Hoogstwaarschijnlijk maakt het plangebied onderdeel uit van het leefgebied van Egel.

Andere licht beschermde zoogdieren en amfibieën die worden verwacht zijn Bunzing, Wezel, Hermelijn, Mol, Konijn, enkele muizen- en spitsmuizensoorten, Gewone pad en Bruine kikker. Deze soorten zijn niet waargenomen tijdens het onderzoek, maar komen zeer waarschijnlijk wel voor in het plangebied.

Broedgevallen van duiven en Zilvermeeuw zijn mogelijk op het dak van de fabriekshal. Spreeuw, Heggemus, Kauw, Merel, Koolmees, Turkse tortel en andere tuinvogels worden verwacht in de groenelementen.



4. ANALYSE

In het plangebied is één paarterritorium aanwezig van Gewone dwergvleermuis. Dit dier heeft een paarplaats in de hoogbouw. Voor zover bekend³⁾ blijft de hoogbouw in de huidige staat behouden. Indien dit deel van het complex volledig buiten de werkzaamheden blijft, zal de aanwezige paarplaats niet door de werkzaamheden worden verstoord.

In het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten van Huismus aangetroffen. De twee vastgestelde kwetterplekken zijn niet van essentieel belang voor de lokale populatie Huismussen, gezien het groen en de ligging van de nesten in de omgeving. Door de werkzaamheden zullen geen vaste verblijfplaatsen of essentiële onderdelen van het leefgebied van Huismus worden verstoord.

Steenmarter heeft geen leefgebied in of rondom het plangebied. Hooguit kruist incidenteel een dier het plangebied. Door de werkzaamheden zullen geen vaste verblijfplaatsen of essentiële onderdelen van het leefgebied van Huismus worden verstoord.

Eekhoorn komt incidenteel voor in het bosje in het oosten van het plangebied. In de huidige bekende plannen blijft dit bosje in de huidige staat behouden. Indien dit deel van het complex volledig buiten de werkzaamheden blijft, zal Eekhoorn niet door de werkzaamheden worden verstoord.

Er zijn geen vaste verblijfplaatsen van andere streng beschermde soorten dan Gewone dwergvleermuis aanwezig.

Het plangebied biedt geschikte mogelijkheden voor broedgevallen van vogels in het groen en op het platte dak. Voor zover bekend blijft het groen in de huidige staat behouden. Indien dit deel van het complex volledig buiten de werkzaamheden blijft, zullen broedgevallen in het groen niet door de werkzaamheden worden verstoord. Het platte dak van de fabriekshal zal worden gesloopt. Afhankelijk van de periode van de ingreep worden zonder het nemen van voorzorgsmaatregelen mogelijk broedgevallen op het dak verstoord.

Het plangebied maakt (mogelijk) deel uit van het leefgebied van Egel, Bunzing, Wezel, Hermelijn, Mol, Konijn, enkele muizen- en spitsmuizensoorten, Gewone pad en Bruine kikker. Buiten Egel zijn deze soorten niet waargenomen tijdens het onderzoek, maar ze komen waarschijnlijk wel voor in het plangebied. Zonder het uitvoeren van voorzorgsmaatregelen kan het leefgebied van de aanwezige soorten door de ingreep tijdelijk minder geschikt zijn en worden eventueel aanwezige dieren mogelijk verstoord of gedood.

³⁾ De huidige bij DGR bekende plannen zijn gedateerd op 25-10-2012. Mogelijk is er sindsdien in de plannen nog iets gewijzigd. Indien de plannen zijn gewijzigd, kan het zijn dat de hierboven beschreven analyses en de conclusies in hoofdstuk 5 aangepast moeten worden aan de gewijzigde plannen.



5. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

5.1. Conclusies

Gewone dwergvleermuis heeft één paarverblijfplaats in het plangebied. Indien de hoogbouw volledig buiten de werkzaamheden blijft, zal de aanwezige paarplaats niet door de werkzaamheden worden verstoord. De (bouw)verlichting dient de hoogbouw in zijn geheel niet te verlichten.

In het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten of essentiële verblijfplaatsen van Huismus vastgesteld. Huismus wordt door de ingreep niet verstoord.

Het plangebied maakt (mogelijk) onderdeel uit van het leefgebied van licht beschermde zoogdier- en amfibiesoorten. Ook komen er mogelijk broedgevallen voor. Afhankelijk van de periode van de ingreep en de werkwijze worden zonder het nemen van voorzorgsmaatregelen (mogelijk) deze soorten en broedgevallen verstoord. Deze soorten staan vernoemd op tabel I van de FF-wet; voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling voor 'ruimtelijke ingrepen en ontwikkelingen'.

5.2. Aanbevelingen

Mitigerende maatregelen en/of permanente voorzieningen voor streng beschermde soorten zijn niet noodzakelijk tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie. Geadviseerd wordt om een ecologisch werkprotocol op te (laten) stellen, waarin maatregelen zijn uitgewerkt om verstoring van de in het plangebied aanwezige Huismus, vleermuizen en Eekhoorn daadwerkelijk te voorkómen en waarin is uitgewerkt op welke wijze wordt omgegaan met de aanwezigheid van de beschermde verblijfplaatsen bij de ingreep, bijvoorbeeld door het aanpassen van de (bouw)verlichting. In het ecologisch werkprotocol wordt ook aangegeven hoe om te gaan met andere aanwezige, beschermde en niet beschermde soorten en wordt invulling gegeven aan de zorgplicht. Uiteraard dient (aantoonbaar) volgens dit protocol te worden gewerkt.

Indien de versturende werkzaamheden plaatsvinden in een periode waarin zich broedgevallen voor kunnen doen, dan dient kort voor aanvang vastgesteld te worden dat er daadwerkelijk geen broedgevallen aanwezig zijn en verstoord kunnen worden.

De werkzaamheden en de materialenopslag dienen te worden beperkt tot het (netto) plangebied. De bestaande, te handhaven elementen, bijvoorbeeld de tuinen en composthopen, mogen niet worden aangetast.



BRONNEN

De Groene Ruimte, 2013. *Quickscan Rozenbottelcomplex, Veenendaal.* Onderzoeksrapport De Groene Ruimte, projectnr. 13471.

Dienst Regelingen van het Ministerie van EL&I, 2011a. *Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).*

Dienst Regelingen van het Ministerie van EL&I, 2011b. *Soortenstandaard Huismus (*Passer domesticus*).*

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, 2013. *Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013*

Flora- en faunawet zoals geldend op 25 september, 2014

Algemene Maatregel van Bestuur inzake art. 75 van de Flora- en faunawet (2005)



BIJLAGE I. RESULTATEN VELDBEZOeken

10 april 2014

Op twee locaties aan de zuidoost-zijde van het plangebied zijn kwetterplekken van Huismus aangetroffen in groenelementen. Vermoedelijk betreft het geen essentiële kwetterplekken, gezien de hoeveelheid groen in de omgeving. Er zijn geen nesten of nestinciderend gedrag van Huismus aangetroffen in het plangebied. In de woningen direct ten oosten en zuiden van het plangebied zijn wel nesten van Huismus aangetroffen onder de dakrand. Andere beschermde soorten zijn niet aangetroffen.

13 mei 2014

Op één locatie aan de oostzijde van het plangebied is een kwetterplek van Huismus aangetroffen in groenelementen. Vermoedelijk betreft het geen essentiële kwetterplekken, gezien de hoeveelheid groen in de omgeving. Er zijn geen nesten of nestinciderend gedrag van Huismus aangetroffen in het plangebied. In de woningen direct ten oosten en zuiden van het plangebied zijn wel nesten van Huismus aangetroffen onder de dakrand. Andere beschermde soorten zijn niet aangetroffen. Er zijn drie cameravallen opgehangen ten behoeve van het onderzoek naar Steenmarter: twee camera's in het groen in het zuidoosten van het plangebied en één camera in de bedrijfshal op de tweede verdieping, nabij een opening naar buiten.

29 mei 2014

Tijdens de gehele nacht zijn geen vleermuizen waargenomen.

2 juli 2014

In het begin van de avond zijn boven het plangebied enkele foeragerende Gierzwaluwen waargenomen. Deze dieren hadden verder geen binding met het plangebied.

Gedurende de avond zijn enkele passerende Gewone dwergvleermuizen waargenomen. Opvallend was dat alle dieren richting het westen vlogen. Waarschijnlijk foerageren deze dieren buiten de bebouwde kom van Veenendaal. Ook is één overvliegende Rosse vleermuis waargenomen. Er zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van een vaste verblijfplaats van vleermuizen in het plangebied.

20 augustus 2014

Op drie locaties zijn baltsende en/of roepende Gewone dwergvleermuizen waargenomen. Op al deze locaties zijn minimaal één keer twee vleermuizen gelijktijdig waargenomen. Of het drie verschillende paarverblijfplaatsen of één groot paarterritorium is nog niet duidelijk, waarschijnlijk betrof het in ieder geval twee paartjes. Verder zijn er nog enkele overvliegende Gewone dwergvleermuizen waargenomen.

11 september 2014

Op twee locaties in het plangebied, rond de hoogbouw, zijn baltsende en/of roepende Gewone dwergvleermuizen waargenomen. Waarschijnlijk betreft dit één territorium. Verder zijn er enkele overvliegende Gewone dwergvleermuizen en Ruige dwergvleermuizen waargenomen.

Op de foto's van de cameravallen is geen Steenmarter vastgelegd. Wel is eenmaal een Eekhoorn vastgelegd op de camera in het oosten van het plangebied en enkele malen een Egel op de camera in het westen.